

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Τροποποίηση διατάξεων του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και κατάστασης δικαστικών λειτουργιών (κ.ν. 1756/1988) και του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων (κ.ν. 2812/2000) και άλλες διατάξεις»

Με το υπό εξέταση σχέδιο νόμου τροποποιούνται ορισμένα άρθρα του Κώδικα Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών και του Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων για να εναρμονιστεί το περιεχόμενο των άρθρων αυτών με τις νέες συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 89, 90, 91 και 92 έτσι όπως αυτά διαμορφώθηκαν με την αναθεώρηση του 2001. Εισάγονται επίσης ορισμένες νέες ρυθμίσεις, για τις οποίες ρητά ο αναθεωρητικός νομοθέτης είχε προβλέψει την έκδοση τυπικού νόμου. Τέλος, ρυθμίζονται και ορισμένα άλλα θέματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Δικαιοσύνης.

Ειδικότερες παρατηρήσεις επί των άρθρων του σχεδίου νόμου.

Ι. Σε συμμόρφωση με το αναθεωρημένο άρθρο 89 παρ. 2 του Συντάγματος, στο άρθρο 2 παρ. 2 Νοσχ προβλέπεται η αντικατάσταση των δικαστικών λειτουργιών που μετέχουν σε συμβούλια ή επιτροπές που δεν ασκούν αρμοδιότητες πειθαρχικού, ελεγκτικού ή δικαιοδοτικού χαρακτήρα, είτε οι επιτροπές αυτές έχουν συσταθεί με νόμο (εδ. α) είτε με δήλωση βούλησης ιδιώτη εν ζωή ή αιτία θανάτου (εδ. β) Τίθεται, όμως, το ζήτημα μήπως η προτεινόμενη στο νομοσχέδιο διατύπωση υπερακοντίζει το γράμμα αλλά και το πνεύμα της συνταγματικής διάταξης. Και τούτο διότι ενώ υπό το εδ. α' προβλέπεται η αντικατάσταση των δικαστικών λειτουργιών από επιτροπές και συμβούλια «που καταργούνται με την προηγούμενη παράγραφο» (δηλ. που έχουν συσταθεί με νόμο και δεν έχουν τις συγκεκριμένες ως άνω αρμοδιότητες), στο εδ. β' δεν υπάρχει αντίστοιχη παραπομπή στον χαρακτήρα των επιτροπών, κάτι που μπορεί να ερμηνευθεί ότι οι δικαστικοί λειτουργοί αποκλείονται από όλες ανεξαιρέτως τις επιτροπές αυτής της κατηγορίας (δηλ. των επιτροπών ή των συμβουλίων που έχουν συσταθεί με βούληση ιδιώτη). Στην περίπτωση όμως αυτή δημιουργείται προβληματισμός ως προς τη συμφωνία της προτεινόμενης διάταξης με τη συνταγματική πρόβλεψη. Διότι ο

κοινός νομοθέτης έχει το δικαίωμα να κάνει χρήση της δυνατότητας που του παρέχει το Σύνταγμα και να περιορίσει τη συμμετοχή των δικαστικών λειτουργών ακόμη και σε επιτροπές με πειθαρχικό, ελεγκτικό ή δικαιοδοτικό χαρακτήρα, εφόσον η συμμετοχή αυτή προβλέπεται με νόμο ή και να την αποκλείσει (όπως κάνει άλλωστε το νομοσχέδιο στη συνέχεια, στην παρ. 4 του ιδίου άρθρου, για τις επιτροπές εξωσχολικής σωματικής αγωγής και επαγγελματικού ποδοσφαίρου). Στην περίπτωση όμως της ιδιωτικής βούλησης, ο ιδιώτης, με βάση και το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, ασκεί το δικαίωμά του να προβλέψει τη συμμετοχή δικαστικού λειτουργού σε επιτροπή που συστήνει ο ίδιος εφόσον αυτή ασκεί αρμοδιότητες πειθαρχικού κλπ. χαρακτήρα, ο δε κοινός νομοθέτης δεν μπορεί να περιορίσει το δικαίωμα αυτό.

II. Στην ίδια παράγραφο 2 του άρθρου 2 Νσχ (το ίδιο υπάρχει και στην παρ. 3) υπάρχει, εν συνεχεία, μια μικρή αντίφαση μεταξύ της αιτιολογικής έκθεσης και του κειμένου του άρθρου. Ενώ η αιτιολογική έκθεση αναφέρει ότι οι δικαστικοί λειτουργοί αντικαθίστανται «από τα μέλη του διδακτικού προσωπικού του Νομικού Τμήματος των Πανεπιστημίων», το άρθρο 2 αναφέρει ότι αντικαθίστανται από «μέλη που ανήκουν στο διδακτικό προσωπικό των Πανεπιστημίων και διδάσκουν νομικά μαθήματα», κάτι που είναι εντελώς διαφορετικό αφού υπάρχουν μέλη ΔΕΠ στα Νομικά Τμήματα των ΑΕΙ που δεν διδάσκουν νομικά μαθήματα, ενώ υπάρχουν μέλη ΔΕΠ και εκτός των Νομικών Τμημάτων των ΑΕΙ που διδάσκουν νομικά μαθήματα.

III. Όπως τονίζεται και στην αιτιολογική έκθεση, οι διατάξεις που προβλέπουν τη συμμετοχή δικαστικών λειτουργών σε επιτροπές ή συμβούλια «είναι κατάσπαρτες στην ελληνική νομοθεσία και υπάρχει εξαιρετική δυσκολία προσδιορισμού τους». Στην παρ. 5 του άρθρου 2 Νσχ προβλέπεται η αντικατάσταση του δικαστικού λειτουργού με απόφαση «του αρμόδιου κατά περίπτωση Υπουργού». Εν όψει της πραγματικότητας που περιγράφει η αιτιολογική έκθεση, θα ήταν, ίσως, σκόπιμο το παρόν νομοσχέδιο να υπογραφεί από τον μεγαλύτερο δυνατό αριθμό Υπουργών, ώστε να μην προκύψουν προβλήματα αρμοδιότητας στην εφαρμογή του.

IV. Θα ήταν, επίσης, ενδεχομένως σκόπιμο, εν όψει και του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, να προβλεφθεί ότι εάν ο ιδιώτης που συνέστησε την επιτροπή ή το συμβούλιο ή που ανέθεσε το έργο είναι ακόμη εν ζωή, ο αρμόδιος Υπουργός να ζητά τη γνώμη του πριν προχωρήσει στην αντικατάσταση του δικαστικού λειτουργού (άρθρο 2 παρ. 4 και 5 Νσχ).

V. Η διάταξη του άρθρου 3 παρ. 1 Νσχ, η οποία προβλέπει την απαλλαγή των δικαστών που έχουν την ιδιότητα του μέλους ΔΕΠ ενός ΑΕΙ από κάθε άλλη υποχρέωση πλην εκείνης που αφορά τις ώρες διδασκαλίας, πρέπει να νοηθεί ως εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 89 του Συντάγματος, και όχι ως εφαρμογή της παρ. 3 του ως άνω άρθρου, κατά την οποία απαγορεύεται η ανάθεση διοικητικών καθηκόντων σε δικαστικούς λειτουργούς, υπό την έννοια ότι οι τελευταίοι μπορούν οπωσδήποτε να ασκούν διδακτικά και ερευνητικά καθήκοντα όπως και κάθε άλλη αρμοδιότητα στα ΑΕΙ, πλην εκεί-

νης της άσκησης διοικητικών καθηκόντων.

VI. Στην παρ. 2 του άρθρου 5 Νσχ προβλέπεται η δυνατότητα προσφυγής στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά απόφασης του Ανωτάτου Δικαστικού Συμβουλίου που αφορά, μεταξύ άλλων, και τη μετάταξη δικαστικού λειτουργού. Πρόκειται, ίσως, για παραδρομή, δεδομένου ότι κατά το άρθρο 88 παρ. 6 του Συντάγματος, όπως αναθεωρήθηκε, απαγορεύεται μεν γενικά η μετάταξη δικαστικών λειτουργών, επιτρέπεται δε κατ' εξαίρεση μόνον μεταξύ παρέδρων σε πρωτοδικεία και εισαγγελίες.

VII. Κατά το άρθρο 90 παρ. 3 του Συντάγματος όπως είχε πριν από την αναθεώρηση, «δικαίωμα προσφυγής στην Ολομέλεια έχει και ο δικαστικός λειτουργός που παραλείφθηκε». Ο αναθεωρητικός νομοθέτης του 2001 θέλησε να διευρύνει τη συνταγματική προστασία των δικαστικών λειτουργών και, για τον λόγο αυτό, χορήγησε το δικαίωμα της προσφυγής «στον δικαστικό λειτουργό που αφορά η κρίση». Η ισχύουσα νομοθεσία (ν. 1756/1988, όπως τροποποιήθηκε) αναγνωρίζει δικαίωμα προσφυγής στους δικαστικούς λειτουργούς σε κάθε κρίση τους (και όχι μόνον, όπως ήταν, κατ' ελάχιστον, συνταγματικά επιβεβλημένο, σε περίπτωση παράλειψης), και μάλιστα χωρίς προϋποθέσεις. Παρατηρείται, συνεπώς ότι, ενώ, μετά την αναθεώρηση, το δικαίωμα προσφυγής στην Ολομέλεια κατοχυρώνεται για κάθε κρίση, με τα άρθρα 5 και 6 Νσχ, το δικαίωμα αυτό υφίσταται περιορισμούς στην άσκησή του οι οποίοι δεν υπήρχαν μέχρι σήμερα, που η συνταγματική καθιέρωση του δικαιώματος περιοριζόταν μόνον στην παράλειψη.

Αθήνα, 19 Φεβρουαρίου 2002

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης

Στέφανος Ι. Κουτσομπίνας (I – IV, V I -VII)

Επικ. Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Θράκης

Ο προϊστάμενος του Τμήματος

Στέλιος Ν. Κουσούλης

Επικ. Καθηγητής Νομικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης

Αντώνης Μ. Παντελής

Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο

Καθηγητής Κώστας Μαυριάς (V)